

S'Esclop

Núm. 6

Suplement literari de La Veu

Març-abril 2000

XAVIER ABRAHAM,
MAITE BRAZALES,
ANDREU CABALLERO,
VICENÇ CALONGE,
AINA FERRER TORRENS,
BARTOMEU FIOL,
MIQUEL LÓPEZ CRESPI,
MARISA MUÑOZ,
RAINELDA PALERM,
ANDREU PERIS,
JAUME POMAR,
DAMIÀ PONS I PONS,
XARO SÁNCHEZ,
GASPAR SERVERA,
J. VALENCIA,
ANTONI VIDAL FERRANDO,
MAGDALENA VIDAL,
ÀLEX VOLNEY.

Dibuix de Xaro

Keinen verderben zu lassen, auch nicht sich selber.

BERTOLD BRECHT

No són tan difícils els nostres bonyeguts frontals
ni és tan difícil aconhortar un gos, enc que sigui tinyós.
Drets i callats ens escridassam fútilment, deprecatoris:
fugin els paranys de tants d'anys
dels nostres caminals de mal averany!
(Però els paranys no fugen sols.)
Glatim per un món sense basarda,
de l'altre ja en tenim els cadufs plens!
(Però empiar-se no basta.)

BARTOMEU FIOL, *Calaloscans* (1966)

A Joan Miró

Pegàs

*Fora caretes, mostrar-se com cal
i tenir ales i l'ànima i el vers.
Ser esperit i cor i carn convers
en dolç amor, besada divinal.*

*I cercar Déu deixant de ser banal
i obrir les mans, cants, pensars. Univers
on tot és far i sentiment divers.
La veritat és amiga lleial,*

*realitat per la qual donar vida
i seny, alçar la veu i la tendresa
per ser model o flor, vera embranzida*

*capaç de tot. De la raó, fermesa,
del dol, silenci, de la mort, eixida,
del nèixer, fi, i de la llum, promesa.*

Il·lustració de Rainelda Palerm

Il·lustració de Gaspar Servera

Orió

*Alt d'estatura, amic de muntanyes
i valls i boscos, bastons a les mans,
som caçador de quimeres i encants,
aus de dos caps, fetilleres i castanyes.*

*I carrers grisos, plujosos, aranyes
devorant cossos, teixint oceans
-xarxes al món- cementiri i descans
en alens muts i pudentes entranyes.*

*Perquè desitj el risc i el gran trofeu
saltaré cim, galàxia, ciutat
o continent, talment expert correu*

*que de la carta fa raó d'estat,
excels motiu, orgull que no té preu
sinó alta honra, autenticitat.*

VICENÇ CALONGE

Cançó d'istiu

ANDREU PERIS

Què té aquest temps d'istiu,
sol de juliol o d'agost?
És que pot haver-hi vida
a l'ombra? No ho sé, dubte.

Damunt del sofà veus la mar, en calma,
que emmarca la finestra del menjador.
Fixes el teu esguard en un llaüt
qualsevol, i no saps *quines pulsacions,*
quins colps t'acompanyen.

Et parle
sobre Ulisses i la descordada lira
d'Homer. Tu d'eixa cançó d'istiu
que convida a vagar per la ciutat,
a procurar llarg el destí.

Vull recitar-te una altra versió
del poema, però he oblidat el ritme
de la darrera estrofa. Somrius
per riure.

Hi ha vida a l'ombra quan,
tot seguit, t'acostes a mi.

(Inèdit del llibre **Dies d'istiu**)

Palma, 27/III/2000

Il·lustració de Marisa Muñoz

III

JAUME POMAR

Totes les ombres d'aquest vell passat
t'amaguen l'olivera on es conserva
la sàvia avial que has de conèixer.

Si del desert alguna veu t'arriba,
posa-hi esment, s'ha endurit com les pedres
més cristal·lines que un dia miraves.

Purificada per un llarg dejuni
no t'ha de dir res més, sino que et trobis.

Cerca on s'ajunta la vida amb la terra.

Del seu llibre *Carisma de Desert* (1987)

Paisatge de malsons

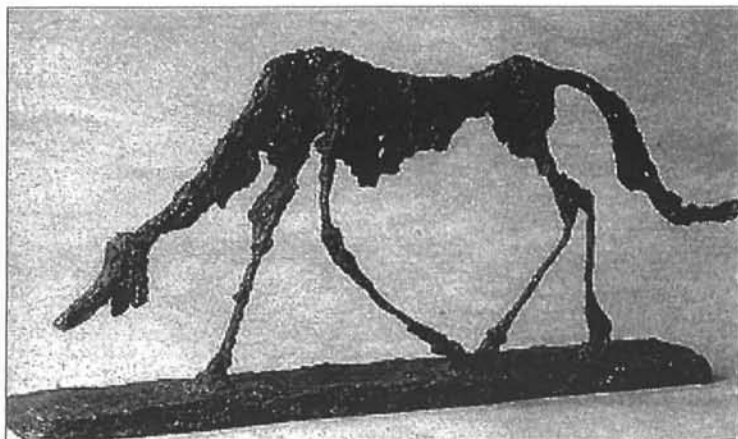
DAMIÀ PONS I PONS

Cercarem les paraules antigues
entre les llaunes i els plàstics
que s'amunteguen victoriosos als pinars.
Serem estrangers a la terra dels avis
i viurem de nostàlgies, de rancors,
veient com envelleixen els arbres
i moren els camins polsosos.
Cada cosa adoptarà un nou nom
i els llocs sagrats seran envaïts
per rètols que exhibeixen mots inèdits.

Hi consentirà la gent del terror?
N'hi haurà que mudaran la pell, de gust,
i es faran caçadors sanguinaris
de les còrpores dels indòmits.
D'altres, frenètics, escoltant la veu
del llinatge, hi plantaran llorers
i teixos als camps emmantellats de sal.

I a poc a poc floriran les roselles.

A l'obra *Homenatge a J.M. Llompart*
(Dins la Col·lecció La Balenguera, núm. 59)

El ca d'Alberto Giacometti, 1957

De sobte callen

BARTOMEU FIOI

Els contrastes entre la canalla revoltada
i les obertes perspectives,
sempre del major format arquitectònic,

de cop en sec degollen els lladrucs
i l'espectacle panoràmic passa a ser
de la pel·lícula dels germans Lumière.

De *Cave carmina, cape canes* (1998)

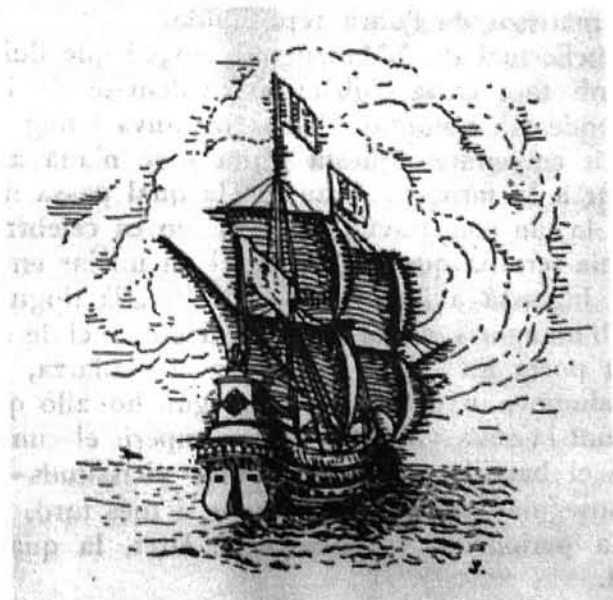
Lliure de creences i de dogmes

*Cau sobre el món presa dels somnis
la frescor del capvespre.*

(Stephan Hermlin)

Lliure de creences i de dogmes,
desposseït de la llum del dia,
habitant d'aquest univers invisible
de derrotes i ombres,
penses:
"solament habites la terra unes hores".
Mestral.
Cel sense núvols dur com l'esfalt.
Remors esvaïdes
enmig del martelleig vacil·lant de les campanes.
Ciutat es submergeix a poc a poc
dins el crepuscle indiferent
com un veler orsant.

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

III

AINA FERRER TORRENS

Has dit adéu alçant el mocador
per l'últim crisantem que encén la tarda
quan per l'alcova mire a cor ple
l'hivern florir, com marbre dins la nit
ardents colors oferts, a tu et reclamen
cap el fondal espès que serva llànties
com jocs de nin. Les pedres del coval
seran de nou tresors impertorbables
que, contra els anys, es guarden amb celatge
sota l'hàlit feliç i estés de pols.
Una mà de claror hi dorm a penes
hissant l'alquímia, la fràgil força
com música de gotes que insisteix.
Així el repòs: com vi d'una sang blanca
que mai no es venç i que, tenaç, va fent-se
quietament pel vidre de les hores.
L'adéu destil·la sempre un dolç silenci
obert damunt l'espai de llum banyada
i enartes, bell, el cos verd de la set
un ulls d'herba i aquest domini d'aigües.

De la tercera part de
En el saltant de l'aigua (1999)

MAITE BRAZALES

Cadascú
pagarà el preu just
de misèria humana
que vengué de viu
sense pensar en la mort!

A.w.e.

I.
Vés amb compte nin
que els dolents són a tots
els llocs de la casa.
Dins el llit, sota el telèfon,
darrera el primer cantó
d'aquell passadís obscur que tant t'enganya.
Vés amb compte nin
que es transformen
no et trobis de sobte sense un mirall
i et facis por!

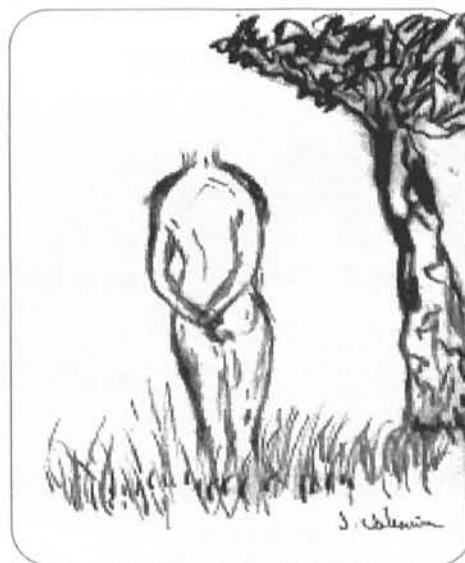
II.
Vés amb compte nin
que invadeixen
i et fan seu.
Vés amb compte
que també muden la pell
quan se'ls supera.

III
Vés amb compte nin
que també pateixen
i no ho saben.
Vés amb compte
que perseguint-te a tu
s'obliden d'ells
i també es perden

IV
Vés amb compte nin
que la puresa és el que cerquen.
Vés amb compte
que si t'allunyes d'ells
els destrueixes i te'ls estimes

Vés amb compte!

A.w.e.

Dibuix de J. Valencia

Tres poemes qualsevols

ANDREU CABALLERO I ROMERO

I
Algú que escriu un poema. La pregunta que crema
consumeix l'oxigen i les hores d'un full en blanc.
L'esperma i la paraula que temeràriament es precipita
ignorant el seu destí. Els calls de la mà d'arrabassar
inúltimament carícies i males herbes d'un sementer
oblidat. Les llàgrimes quan no volen caure i un glop de
sang florit dins les entranyes. La vida i la pols que
s'acumula entre els versos i el somriure d'una nina a qui
agrada confondre el món. Metàfores i roba blanca
penjades d'un fil d'estendre. El silenci esclafat en un
full de paper. Algú que escriu, no sap per què, un
poema.

II
No ha canviat el sentit de les paraules. L'horabaixa
encara és l'horabaixa, alegria significa encara alegria,
els seus ulls vol dir exactament els seus ulls. És només
el mot vida qui ha perdut una mica el referent, l'alegria.

III
Per molts poemes que escriguis, entre un vers i un altre.
Sempre et quedaran silencis que no podràs omplir de
carícies. Aquest poema no és diferent dels altres. És un
poema qualsevol.

El darrer somni

ÀLEX VOLNEY

Vos creis els amos i senyors
de les muntanyes nevades,
descobridors de l'arc de Sant Martí.
Vos pensau que la pluja espera
que hagueu tret els cossiols
i que digau l'hora que convé
s'escampi la boira dels turons.
Amb les mans simulau un timbal
en la tronada rera el llamp,
i amb la boca siulau llavis humits
a l'aturada de l'aviram.
Amfitrions vos creis de les bèsties
que beven sedegoses dels bassiots
sobtadament plens, de l'agost.
Quan vos asseis a l'ombra de la figuera
vos pensau que és un desig complert
el fruit caigut de les vostres mans.
Si l'ovella no troba a la terra
l'herba suficient i a dues potes
ha de mester, les fulles de l'ametler
vosaltres sou els únics responsables
d'obrir traus a la terra i desagnar-la.
Si aixecau el cap; i a les altures; s'crie!
passa una parella de falcons que es toquen,
es topen en vol suau i ascendent,
és el seu primer zel, però no ho enteneu
ni tampoc el freg de l'ala dels tudons
mancats de prudència en la por del bosc.

***

Què us plany el xebel·lí en el llindar
de la fosca més negra? Per què es pensa
la tortuga enmig dels dos carrils,
el de la vida i el de la mort,
el mateix que l'eríçó:
Que amagat el cap, amagada té la closca.
Com així els mostels i els seus cadells
per segles perseguits, amb la primera llum
en veu baixa, se'n riuen de vosaltres.

No heu reparat que els nius dels ocells
tots tenen la mateixa forma que la lluna
i el sol. I la terra des de l'espai
les mateixes taques que els seus ous.
No enteneu que la vida també és
a trenc d'alba un cercle crepuscular.
Aturau un moment malgrat sia per pensar,
quina corrent és la que condueix?
un bocí de pa tou dins l'aigua
amb l'onatge fent-lo arribar al cau del cranc?
Quí manleva per les costes molsoses
i cocons de sal, minúscules riberes
en el moviment del mar:

***

Els peixets de front estret empenyen tots
el seu menjar lluny de la badia asolellada del cranc.
Els més petits saben com esmicolar l'esca cap endins
aprofitant abans que s'apropi el primer peix,
cada dia més paternalista i a cops de coa
avisi els altres lluent d'escata;
tres empentes i dos bots argentats
i s'entornin al fons més blau.
Per què nedau davall l'aigua demana el jove corb marí
paral·lel submarinista mirant-vos com li furtau el menjar
emergint d'un bot sobre la roca, impacientat
albirant la vorera, terra endins.
Es veu que algú ha parlat a cau d'orella a l'aviram,
per això corren cap a l'ombra d'aquell garrofer
previnguts de que hi trobaran rera les fulles seques
del trespol, les cuques i aranyetes que romanen allí
estotjades perquè el mascle canti per síl·labes
una vella cançó que algú li va ensenyar.
Després, llueix quan totes l'enrevolten, la cresta roja
i els barbons, fa l'aleta i munta la més calenta.
El poder i la sang a canvi de la protecció
quan resten tots callats, petrificats
mirant al cel quasi sense respirar.
Passa el perill i avancen tira a tira
espolsant la terra fins arribar al llindar del bosc
on el cap ferrerico volta l'oruga com un calceti
i potser acabi algun dia amb la mort dels pins,
per ventura pensau que un oceller no ho pot solucionar.
Mancats de paciència...
com podeu desitjar tant l'hivern a l'estiu
i l'arena calenta a la llar del desembre.

Com potser que pel abril el rossinyol
festejador del revellar frondós, esperant temorenc,
vos tengués tanta por de veure com les voreres
de les carreteres, antics camins,
són avui cementeri d'animals.

***

Tal volta fou tot un somni
i no ens hem adonat de res,
ara som encara a temps d'entendre
la plàcida anarquia de la terra
i les seves antigues pendents
tallades per corrents ancestrals
pel que va donar la darrera ordre al caragol
per a córrer món quan encara el seu alè
empenyia les gotes de rosada fulla avall.

ÀLEX VOLNEY,
Estiu 1996.

Sagitari

XAVIER ABRAHAM

*Com sent d'aprop el so del corn,
què de clar,
com engata la seva veu!*

*Ai, les meves plomes de paó
com s'estufen exuberants!*

*No, no govern l'egolatria;
com és de difícil arribar
a ésser signe d'aigua!*

Sagitari (1988)

Camí vell d'es Galatzó, Magdalena Vidal

Àvia Maria

ANTONI VIDAL FERRANDO

*Guaitaves per l'estrella mostrejada
de la cuina amb el gest inesperat d'aquell
asceta que intueix el sol d'un àngel.
Tàpies no cabia a dins la calç
dels murs i ara el record
present, en una orgia de matissos.
Eren visites curtes: els diumenges
dels nois bruns de postguerra
duraven com les ombres dels ocells
sobre els terrats d'aquí sense geranis.
Ja no pas com abans pel carrer de la Lluna,
on deus romandre com la simetria
eterna d'una àvia que no fores,
com un poc d'eco, entre els mateixos Tàpies
caducs, imaginaris, lúdics dels meus deliris
i l'atzar de les roses.*

Bandera Blanca

Dins la col·lecció
Els llibres de
l'Óssa menor
(Barcelona, 1994)

Calvià